

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

Handleiding voorbereidende les bij Democracy

Basisonderwijs

Versie 22 mei 2018

Handleiding voorbereidende les bij Democracy

INHOUD

Inleiding.....	2
Tijdsverloop	2
Quiz: Waar gaat de gemeente over?	3
Filmpje 'Hoe werkt de gemeenteraad?'	6
Wie is de baas in de gemeente?.....	7
Van probleem naar oplossing	9
Wat kan er beter?	12
Vorbereiding bezoek gemeentehuis.....	13

INLEIDING

Binnenkort gaat u met uw klas Democracy spelen in de raadszaal van uw gemeente. Leuk!

Om dit bezoek voor te bereiden, kunt u voorafgaand aan het bezoek in de klas al aandacht besteden aan wat de gemeente is en doet. Dit is niet essentieel, maar zeker een mooie aanvulling op het programma op het gemeentehuis.

U kunt de hele les (in twee delen) uitvoeren als voorbereiding op het bezoek of één of enkele werkvormen.

TIJDSVERLOOP

- Introductie 2 min.
- Waar gaat de gemeente over? 20 min.
- Filmpje 'Hoe werkt de gemeenteraad?' 3 min.
- Wie is de baas in de gemeente? 10 min.
- Van probleem tot oplossing 15 min.
- Wat kan er beter in deze gemeente? 20 min.
- Vorbereiding bezoek gemeentehuis 10 min.

+/-80 min.

Handleiding voorbereidende les bij Democracy

QUIZ: WAAR GAAT DE GEMEENTE OVER?

KORTE OMSCHRIJVING PROGRAMMAONDERDEEL

De leerlingen worden ingedeeld in teams. Elk team strijdt om de meeste punten. Er zijn twee soorten vragen, kennisvragen én blufvragen. Bij de kennisvragen kiest elk team een antwoord (A, B of C). De teams met het goede antwoord krijgen een punt. Bij de blufvragen bieden de teams tegen elkaar op wie de meeste goede antwoorden denkt te hebben. De hoogste bieder probeert het. Lukt het, dan krijgen zij een punt. Lukt het niet, dan krijgen alle andere teams een punt.

LEERDOEL

Het doel van het spel is dat leerlingen weten dat politieke besluitvorming plaatsvindt op verschillende niveaus en wie welke taken uitvoert: gemeente, provincie en nationaal. De EU laten we hier buiten beschouwing. De beslissingen worden genomen door politici op het niveau waar de beslissing thuishoort.

MATERIAAL

Maak drie plekken in het lokaal waar A, B en C staat.

DUUR

20 minuten – maak zelf een keuze uit de vragen

HANDLEIDING

STAP 1

Verdeel de klas in teams van ongeveer vier leerlingen en laat ieder team in een rijtje staan. Nadat een vraag is voorgelezen mag er 10 seconden overlegd worden binnen het team. Daarna mag per team degene die vooraan staat naar de letter A, B of C lopen. Schrijf de teams onder elkaar op het bord.

STAP 2

Lees een vraag voor en geef daarbij de drie mogelijke antwoorden: A, B of C. Eén van deze antwoorden is goed, de andere twee zijn fout. Na het voorlezen van de vraag en de antwoorden geef je de teams tien seconden de tijd om te overleggen. Tel de laatste vijf seconden hardop af (5, 4, 3, 2, 1). Op jouw teken loopt een lid van het team naar een A, een B of een C toe. Je geeft de teams die het juiste

antwoord hebben gegeven een punt.

Je kunt tussendoor af en toe een blufvraag stellen. Deze blufvraag lees je voor. Daarna krijgen de teams kort de tijd om te bedenken hoeveel goede antwoorden ze denken te kunnen geven. Vervolgens zegt elk team hardop hoeveel antwoorden ze volgens hen weten. Het team met het hoogste aantal mag het proberen. Lukt het ze om binnen een minuut het juiste aantal antwoorden te geven, dan krijgen ze twee punten. Lukt het niet, dan krijgen alle andere teams één punt. Welk team heeft aan het eind de meeste punten? Dat team heeft gewonnen.

VRAGEN EN ANTWOORDEN QUIZ

KENNISVRAGEN (*= MAKKELIJK **=MOEILIJK)

1. Deze bestuurslaag geeft paspoorten uit. *
a. Gemeente
b. Provincie
c. Rijk
2. Deze bestuurslaag legt snelwegen aan. *
a. Gemeente
b. Provincie
c. Rijk
3. Deze bestuurslaag zorgt voor het onderhoud aan provinciale wegen. **
a. Gemeente
b. Provincie
c. Rijk
4. Deze bestuurslaag zorgt voor natuurgebieden. **
a. Gemeente
b. Provincie
c. Rijk
5. Deze bestuurslaag zorgt ervoor dat het vuilnis wordt opgehaald. *
a. Gemeente
b. Provincie
c. Rijk
6. Deze bestuurslaag heeft roken in cafés verboden. **
a. Gemeente
b. Provincie

c. Rijk

7. Deze bestuurslaag beslist welke vakken verplicht zijn op school. *
- a. Gemeente
 - b. Provincie
 - c. Rijk**
8. Deze bestuurslaag beslist waar huizen, bedrijven en parken mogen komen. ***
- a. Gemeente**
 - b. Provincie
 - c. Rijk
9. Deze bestuurslaag beslist in welke meren en rivieren je mag zwemmen. ***
- a. Gemeente
 - b. Provincie**
 - c. Rijk
10. Deze bestuurslaag houdt bij wie op welk adres woont. **
- a. Gemeente**
 - b. Provincie
 - c. Rijk

BLUFVRAGEN

1. Noem zoveel mogelijke politieke partijen op die in de gemeenteraad van jullie gemeente zitten.
Antwoord verschilt per gemeente.
2. Noem zoveel mogelijk dorpen en/of steden die deel uitmaken van jullie gemeente.
Antwoord verschilt per gemeente.
3. Noem zoveel mogelijk gemeenten in jullie provincie.
Antwoord verschilt per provincie.

FILMPJE 'HOE WERKT DE GEMEENTERAAD?'

KORTE OMSCHRIJVING ONDERDEEL

De leerlingen kijken een kort en simpel filmpje waarin wordt uitgelegd hoe de gemeente werkt.

LEERDOEL

Leerlingen horen alvast enkele begrippen die belangrijk zijn bij het begrijpen van het gemeentelijke krachtenveld: de gemeenteraad, de wethouders en de burgemeester.

DUUR

3 minuten.

MATERIAAL

Filmpje op YouTube. (Er zit een hyperlink in de PowerPoint naar het filmpje. U kunt het filmpje ook vinden op: <https://www.youtube.com/watch?v=0Jut35ThET0>)

HANDLEIDING

Speel het filmpje af. U kunt kort ter herhaling wat vragen stellen aan uw leerlingen over het filmpje. U hoeft echter niet (lang) bij de inhoud stil te blijven staan, omdat de inhoud van het filmpje terug komt in de hierop volgende werkvormen.

WIE IS DE BAAS IN DE GEMEENTE?

KORTE OMSCHRIJVING ONDERDEEL

Met leerlingen bespreken aan de hand van een eenvoudig schema wie in de gemeente de macht heeft.

LEERDOEL

Leerlingen leren dat de kiezers bij de verkiezingen bepalen wie in gemeenteraad komen.

DUUR

10 minuten

MATERIAAL

PowerPoint

HANDLEIDING

1: Projecteer het schema 'De macht in de gemeente'.

2: Stel de volgende vragen:

- Wie zijn de kiezers?
- Wie kiezen ze?
- Hoe kiezen ze die mensen?
- Wat doen die mensen?
- Hoe krijgt de gemeente wethouders?
- Wie kiest de burgemeester?
- Wie heeft de macht in de gemeente? (kiezers → gemeenteraad)

Vraag steeds om toelichting en vul dat zelf aan.

Heel eenvoudig schema (in volgorde waarin ze in beeld verschijnen):

- **Kiezers:** Iedere Nederlander mag meedoen aan de verkiezingen voor gemeenteraad (als je 18 jaar of ouder bent).
- **Gemeenteraad:** Deze mensen zijn gekozen door de kiezers en nemen besluiten in opdracht van de kiezers. (een gemeenteraad bestaat uit 9 tot 45 personen, afhankelijk van het aantal inwoners in de gemeente).

- **Wethouders:** Deze mensen zijn gekozen door gemeenteraad om de besluiten van gemeenteraad uit te voeren.
- **Burgemeester:** De regering benoemt de burgemeester. Als je dat wilt worden, moet je eerst solliciteren. De gemeenteraad geeft de regering altijd een advies over wie men graag wil hebben. Vaak luistert de regering daarnaar.

VAN PROBLEEM NAAR OPLOSSING

KORTE OMSCHRIJVING ONDERDEEL

Leerlingen ontdekken aan de hand van pictogrammen hoe een gemeente aan oplossingen voor een probleem werkt.

LEERDOEL

Leerlingen maken aan de hand van een concreet voorbeeld kennis met de verschillende stappen in de besluitvorming van de gemeente.

DUUR

15 minuten

MATERIAAL

6 kaarten met pictogrammen, geprint op A3 of A4 papier. De kaarten zijn te downloaden op https://www.prodemos.nl/wp-content/uploads/2016/02/Van-probleem-naar-oplossing_Gemeente_Neutraal.pdf of door op onderstaande pdf te klikken.

Adobe Acrobat
Document

HANDLEIDING

1. Leg uit dat de gemeente gaat over problemen en vragen waar iedereen mee te maken heeft. Bijvoorbeeld over een gevaarlijke weg, of de winkels op zondag open mogen zijn, of jouw school mag verbouwen, of er een hondenpoepveldje komt, enzovoorts. Maar hoe gaat dat nu echt?
2. Bespreek met de leerlingen of zij een onderwerp uit de eigen gemeente kennen dat onlangs gespeeld heeft of zij een probleem kennen dat nodig opgelost moet worden.
3. Haal zes leerlingen naar voren. Geef ieder een pictogram.
4. Laat twee leerlingen naar voren komen. Ze moeten de zes leerlingen/kaarten in de juiste volgorde zetten.

5. Als ze volgens het duo in de juiste volgorde staan, vraagt u de rest van de klas of het zo klopt. Vraag een toelichting als iemand vindt dat het niet klopt. Sta wijzigingen toe tot de volgorde juist is.
6. Vraag wie aan de hand van deze platen het hele verhaal kan vertellen. Eén leerling kiezen om dit uit te voeren. (Variant: laat iedere leerling de tekst van de eigen plaat voorlezen en toelichten)

 <p>VAN PROBLEEM NAAR OPLOSSING</p> <p>Er is een probleem</p>	<p>Er is een probleem in de gemeente. Samen met de leerlingen is er een actueel onderwerp gekozen.</p>
 <p>VAN PROBLEEM NAAR OPLOSSING</p> <p>De wethouder verzint een oplossing</p>	<p>De wethouder heeft een idee voor een oplossing, nl. De wethouder vraagt de ambtenaren om dit idee op te schrijven in een plan.</p>
 <p>VAN PROBLEEM NAAR OPLOSSING</p> <p>De gemeenteraad vergadert</p>	<p>De gemeenteraad gaat praten over het plan. Ze kunnen vóór het plan stemmen, of ze kunnen tégen het plan stemmen. En ze mogen het plan ook veranderen.</p>

<p style="text-align: center;">VAN PROBLEEM NAAR OPLOSSING</p> <p style="text-align: center;">Het plan is goedgekeurd!</p> 	<p>Is de meerderheid van de gemeenteraad voor het plan? Dan zet de burgemeester zijn handtekening onder het plan.</p>
<p style="text-align: center;">VAN PROBLEEM NAAR OPLOSSING</p> <p style="text-align: center;">De wethouder zorgt dat het plan wordt uitgevoerd</p> 	<p>De wethouder geeft opdracht aan zijn ambtenaren om het plan uit te voeren.</p>
<p style="text-align: center;">VAN PROBLEEM NAAR OPLOSSING</p> <p style="text-align: center;">Het probleem is opgelost (of niet)</p> 	<p>Na een jaar (of zo) wordt duidelijk of het probleem inderdaad werkt. Zo ja, dan heeft de gemeente zijn werk goed gedaan! Zo nee, dan</p>

WAT KAN ER BETER?

KORTE OMSCHRIJVING ONDERDEEL

Als voorbereiding op het gesprek met de raadsleden - dat de laatste 20 a 30 minuten van het bezoek aan het gemeentehuis plaatsvindt - benoemen de leerlingen in kleine groepjes een probleem binnen de gemeente dat ze willen oplossen. Ze verzinnen daarna een aantal oplossingen.

LEERDOEL

Leerlingen krijgen inzicht in een politiek probleem en denken na over oplossingen.

DUUR

20 minuten

MATERIAAL

Werkblad voor ieder groepje. Het werkblad zijn te downloaden op https://www.prodemos.nl/wp-content/uploads/2017/07/Werkblad_Watkanbeter_2.pdf of door op onderstaande pdf te klikken.

Adobe Acrobat
Document

HANDLEIDING

1. Verdeel de klas in kleine groepjes van 4 à 5 leerlingen.
2. Geef de opdracht: Is er iets in deze gemeente wat je zou willen verbeteren? Kies als groepje één onderwerp/probleem uit. Bedenk daarbij een paar oplossingen (minstens twee).
3. Laat de leerlingen de antwoorden opschrijven op het werkblad dat je uitdeelt aan elk groepje.

Tip: laat groepjes leerlingen die klaar zijn met het invullen van hun werkblad per groepje minimaal 2 vragen bedenken voor de raadsleden als voorbereiding op het bezoek aan het gemeentehuis.

VOORBEREIDING BEZOEK GEMEENTEHUIS

KORTE OMSCHRIJVING ONDERDEEL

Uitleg over wat de klas te wachten staat op het gemeentehuis. Leerlingen kunnen alvast in groepjes worden ingedeeld.

HANDLEIDING

1. Leg uit dat de klas binnenkort een bezoek gaan brengen aan het gemeentehuis. Vertel wanneer dat gaat gebeuren en eventuele praktische informatie.
2. Leg uit dat op het gemeentehuis iemand met de klas een spel gaat spelen. Leerlingen hoeven hier niets voor te bereiden.

U kunt de klas alvast in groepjes indelen. Maak bij voorkeur vier of vijf groepen van gelijke grootte. Groepjes bestaan uit 4 of 5 leerlingen. Laat de leerlingen niet zelf kiezen met wie ze in een groepje willen, maar mix hen willekeurig, bijvoorbeeld door te nummeren. Graag jongens en meisjes verdelen over alle groepjes. U kunt het indelen van de groepen ook aan de begeleider van ProDemos overlaten op het gemeentehuis en u hoeft hier nog niets over zeggen.

3. Leg uit dat ze op het gemeentehuis ook in gesprek gaan met een gemeenteraadslid. U kunt leerlingen alvast in duo's enkele vragen laten bedenken om te stellen. Ook dit is niet per se nodig.